

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

Paper-II
PHILOSOPHY

B

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature)

(Name)

2. (Signature)

(Name)

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

Seat No.

(In words)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

JAN - 12218

Time Allowed : 1¼ Hours]

[Maximum Marks : 100

Number of Pages in this Booklet : 24

Number of Questions in this Booklet : 50

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

☐	☐	☒	☐
A	B	C	D
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठवरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **50** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

☐	☐	☒	☐
A	B	C	D
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

JAN - 12218/II—B

Philosophy
Paper II
दर्शनशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेमध्ये एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले असून प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

<p>1. Whether religious mind is important for J. Krishnamurti ?</p> <p>(A) Yes</p> <p>(B) No</p> <p>(C) Cant's say</p> <p>(D) Neither (A) nor (B)</p>	<p>1. जे. कृष्णमूर्ती धार्मिक मन महत्त्वाचे आहे असे मानतात का ?</p> <p>(A) हो</p> <p>(B) नाही</p> <p>(C) सांगता येत नाही</p> <p>(D) दोन्ही (A) आणि (B) नाहीत</p>
<p>2. Identify the work <i>not</i> written by Gandhi from the following :</p> <p>(A) The Story of My Experiments with Truth</p> <p>(B) Young India</p> <p>(C) Discovery of India</p> <p>(D) Hind Swaraj</p>	<p>2. खाली दिलेल्यांपैकी कोणती लेखनकृती गांधींनी लिहिली नाही ते सांगा ?</p> <p>(A) द स्टोरी ऑफ माय एक्सपेरिमेंट वीथ ट्रुथ</p> <p>(B) यंग इंडिया</p> <p>(C) डिसकव्हरी ऑफ इंडिया</p> <p>(D) हिंद स्वराज</p>

3. Tagore proceeds from the observation of the “universe as a symphony” to “music-maker” (God) which reminds us of :

- (A) Ontological proof
- (B) Cosmological proof
- (C) Teleological proof
- (D) Moral proof

4. “Man is the measure of all things” said :

- (A) Protagoras
- (B) Socrates
- (C) Parmenides
- (D) Gorgias

3. जग हा जणू एक स्वरमेळ आहे या निरीक्षणा-
आधारे टागोर “संगीतकर्त्या ईश्वरा”पर्यंत
पोहोचतात, तेव्हा आपणांस आठवतो, तो :

- (A) सत्ताशास्त्रीय युक्तिवाद
- (B) वैश्विक युक्तिवाद
- (C) प्रयोजनमूलक युक्तिवाद
- (D) नैतिक युक्तिवाद

4. ‘मानव हा सर्व गोष्टींचे मोजमाप आहे’ असे
..... यांनी म्हटले.

- (A) प्रोटॅगोरस
- (B) सॉक्रेटस
- (C) पारमेनिडस
- (D) गॉर्जियाज

5. Parmenides rejects the reality of :

- (A) Motion
- (B) Multiplicity
- (C) Change
- (D) All of the above

6. Socrates was mainly concerned with the issues pertaining to :

- (A) Ethics
- (B) Psychology
- (C) Epistemology
- (D) Metaphysics

7. Recollection theory of knowledge is put forth by :

- (A) Plato
- (B) Aristotle
- (C) St. Aquinas
- (D) Thales

5. पारमेनिडस चे अस्तित्व नाकारतात.

- (A) गती
- (B) अनेकता
- (C) परिवर्तन
- (D) वरील सर्व

6. सॉक्रेटस यांना मुख्यतः या विषयाशी संबंधित मुद्द्यांबद्दल आस्था होती.

- (A) नीतिमीमांसा
- (B) मानसशास्त्र
- (C) ज्ञानमीमांसा
- (D) सत्तामीमांसा

7. यांनी ज्ञानाची अनुस्मरण उपपत्ती मांडली.

- (A) प्लेटो
- (B) अॅरिस्टॉटल
- (C) संत अॅक्विनास
- (D) थेल्स

8. The term 'doxa' refers to in Plato's Philosophy.

- (A) Doctrine
- (B) Knowledge
- (C) Opinion
- (D) Theory

9. According to Plato, particulars are not :

- (A) Copies of forms
- (B) Shadows of forms
- (C) Identical with forms
- (D) Imitations of forms

10. According to Aristotle, universals are :

- (A) Transcendent to particulars
- (B) Immanent in the particulars
- (C) Concepts in the mind
- (D) Names in language

8. प्लेटो यांच्या तत्त्वज्ञानात 'डोक्सा' या पदाने निर्देशित होते.

- (A) सिद्धांत
- (B) ज्ञान
- (C) मत
- (D) उपपत्ती

9. प्लेटोच्या मताप्रमाणे विशिष्टे नाहीत.

- (A) आकारांच्या नकला
- (B) आकारांच्या छाया
- (C) आकारांशी तद्रूप
- (D) आकारांच्या अनुकृती

10. अॅरिस्टॉटल यांच्या मतानुसार सामान्ये असतात.

- (A) विशिष्टांच्या अतीत
- (B) विशिष्टांमधे अंतर्निहित
- (C) मनामधील संकल्पना
- (D) भाषेमधील नामे

11. The “third man argument” criticizes the philosophy of :

- (A) Sophists
- (B) Atomists
- (C) Plato
- (D) Aristotle

12. Substance according to Aristotle is not :

- (A) A grammatical subject
- (B) A logical subject
- (C) That which exists independently
- (D) That which exists in the other world

13. Ontological argument is based on the concept of God as :

- (A) a perfect being
- (B) a necessary being
- (C) the creator of the world
- (D) the unmoved mover

11. “तिसऱ्या ढाणसाचा युक्तिवाद” यांच्या तत्त्वज्ञानावर टीका करतो.

- (A) सोफिस्ट
- (B) अणुवादी
- (C) प्लेटो
- (D) अरिस्टॉटल

12. अरिस्टॉटल यांच्या ढते द्रव्य ढाही.

- (A) व्याकरणीय उद्देश्य
- (B) तार्किक उद्देश्य
- (C) स्वतंत्रपणे अस्तित्वात असणारे
- (D) दुसऱ्या जगात अस्तित्वात असणारे

13. ईश्वराच्या या संकल्पनेवर सत्ताशास्त्रीय युक्तिवाद आधारित आहे.

- (A) परिपूर्ण अस्तित्व
- (B) अनिवार्य अस्तित्व
- (C) विश्वनिर्ढाता
- (D) अचल गतीदाता

14. The ontological argument offered by St. Anselm was criticized by :
- (A) St. Aquinas
(B) Kant
(C) Descartes
(D) Spinoza
15. Which of the following arguments is *not* given by St. Aquinas to prove the existence of God ?
- (A) Ontological argument
(B) Argument from contingency
(C) Argument from graded excellence
(D) Argument from origin of motion
16. St. Augustine was mainly influenced by the philosophy of :
- (A) Plato
(B) Aristotle
(C) Socrates
(D) Pythagoras
14. यांनी संत अनसेल्म यांनी मांडलेल्या सत्ताशास्त्रीय युक्तिवादाची चिकित्सा केली आहे.
- (A) संत अँक्विनास
(B) कान्ट
(C) देकार्त
(D) स्पिनोज्ञा
15. संत अँक्विनास यांनी ईश्वराचे अस्तित्व सिद्ध करण्यासाठी खालीलपैकी कुठला युक्तिवाद मांडलेला नाही ?
- (A) सत्ताशास्त्रीय युक्तिवाद
(B) यदृच्छात्मकेवर आधारित युक्तिवाद
(C) उत्कृष्टतेच्या पातळ्यांवर आधारित युक्तिवाद
(D) गतीच्या उगमावर आधारित युक्तिवाद
16. संत ऑगस्टीन यांच्यावर मुख्यतः यांच्या तत्त्वज्ञानाचा प्रभाव आहे.
- (A) प्लेटो
(B) अँरिस्टॉटल
(C) सॉक्रेटस
(D) पायथागोरस

17. For Spinoza, another term for God

is :

(A) Mind

(B) Body

(C) Nature

(D) Idea

18. According to Descartes, our

knowledge of the external world is

a/an :

(A) Perceptual knowledge

(B) Intuitive knowledge

(C) Deductive knowledge

(D) Innate knowledge

17. स्पिनोझा यांच्या मतानुसार ईश्वरासाठीचे दुसरे

पदनाम हे आहे.

(A) मन

(B) शरीर

(C) निसर्ग

(D) कल्पना

18. देकार्त यांच्या मतानुसार बाह्य जगाचे आपले ज्ञान

..... या स्वरूपाचे आहे.

(A) इंद्रियानुभवात्मक ज्ञान

(B) अंतःप्रज्ञात्मक ज्ञान

(C) निगमनात्मक ज्ञान

(D) उपजत ज्ञान

19. According to Leibnitz, 'monad' is :

- (A) Non-physical substance
- (B) Physical substance
- (C) Existent
- (D) Absolute idea

20. According to Locke, sound is a/an :

- (A) Primary quality
- (B) Secondary quality
- (C) Accidental quality
- (D) Composite of (A) and (B)

21. The author of 'An Essay Concerning Human Understanding' is :

- (A) Hume
- (B) Locke
- (C) Kant
- (D) Berkeley

19. लाइब्निझ यांच्या मतानुसार चिदणु म्हणजे :

- (A) अ-भौतिक द्रव्य
- (B) भौतिक द्रव्य
- (C) अस्तित्वात असलेली गोष्ट
- (D) केवल चिद्

20. लॉक यांच्या मतानुसार ध्वनी आहे.

- (A) प्रथमस्तरीय गुणधर्म
- (B) द्वितीय स्तरीय गुणधर्म
- (C) नैमित्तिक गुणधर्म
- (D) (A) आणि (B) दोन्ही एकत्रित

21. 'अॅन एसे कन्सर्निंग ह्यूमन अंडरस्टँडिंग' या पुस्तकाचा लेखक आहे.

- (A) ह्यूम
- (B) लॉक
- (C) कांट
- (D) बर्कले

22. The status of scepticism in Hume's philosophy is a/an :

- (A) Conclusion of inquiry
- (B) Method of inquiry
- (C) Basic proposition of inquiry
- (D) Inference

23. In Kant's philosophy, space and time are :

- (A) Judgements
- (B) Categories
- (C) Forms of intuition
- (D) Observable objects

24. Hegel maintains that contradictory aspects of things can be understood only as :

- (A) Logical signs
- (B) Part of an organic system
- (C) Part of a formal logical system
- (D) Mental formations

22. ह्यूम यांच्या 'तत्त्वज्ञानात' संशयवादाचे स्थान असे आहे.

- (A) संशोधनाचा निष्कर्ष
- (B) संशोधनाची पद्धती
- (C) संशोधनाचे मूलभूत विधान
- (D) अनुमान

23. कांट यांच्या तत्त्वज्ञानानुसार अवकाश आणि काळ आहेत.

- (A) अवधारण
- (B) कोटी
- (C) अनुभवाचे साचे
- (D) निरीक्षणक्षम वस्तू

24. हेगेल असे मानतात की वस्तूंचे व्याघाती आयाम म्हणून जाणता येऊ शकतात.

- (A) तार्किक चिन्हे
- (B) जैविक व्यवस्थेचे भाग
- (C) तार्किक व्यवस्थेचे भाग
- (D) मानसिक रचना

25. In Nietzsche's philosophy, terms like 'Apollonian and Dionysian' refer to :

- (A) Greek Gods
- (B) Forces
- (C) Myths
- (D) Mental images

26. Heidegger's term Dasein appropriately refers to :

- (A) Fundamental being
- (B) Being-in-itself
- (C) Being-in-the-world
- (D) Being-for-itself

27. Kant maintains that conditions of genuine knowledge consist of :

- (A) Analytic judgements only
- (B) Synthetic judgements only
- (C) Synthetic a priori judgements
- (D) Synthetic a posteriori

25. नित्शे यांच्या तत्त्वज्ञानात 'अपोलोनिअन' आणि 'डायनोसियन' ही पदे चा निर्देश करतात.

- (A) ग्रीक देवता
- (B) बळ
- (C) मिथक
- (D) मानसिक प्रतिमा

26. हायडेगर यांच्या 'दासाइन' या पदाचा योग्य निर्देश :

- (A) मूलभूत सत्
- (B) स्वगत सत्ता
- (C) विश्वातील अस्तित्व
- (D) स्वहेतूक सत्ता

27. कांट यांच्या मतानुसार खऱ्याखऱ्या ज्ञानाच्या या पूर्व अटी आहेत.

- (A) केवळ विश्लेषक विधाने
- (B) केवळ संश्लेषक विधाने
- (C) संश्लेषक अनुभवपूर्व विधाने
- (D) संश्लेषक अनुभवाधिष्ठित विधाने

28. According to Nietzsche, christian morality is an example of :

- (A) Will to power
- (B) Slave morality
- (C) Master morality
- (D) Rational morality

29. According to Moore, Berkeley's idealism fails to distinguish between :

- (A) Logical and Psychological object
- (B) Consciousness and the subject of consciousness
- (C) Consciousness and the object of consciousness
- (D) Perceived and imagined object

30. According to Ambedkar which of the following statements is *not* true ?

- (A) To maintain purity of life is Dhamma
- (B) To reach perfection in life is Dhamma
- (C) To live in nibbana is Dhamma
- (D) To believe in God is Dhamma

28. नित्शे यांच्या मतानुसार ख्रिश्चन धर्माची नीती हे चे उदाहरण आहे.

- (A) प्रभुत्वाकांक्षा
- (B) गुलाम नीती
- (C) मालक नीती
- (D) बुद्धीवर अधिष्ठित नीती

29. मूर यांच्या मतानुसार बर्कले यांचा चिद्वाद यांत भेद करण्यात अयशस्वी ठरतो.

- (A) तार्किक आणि मानसिक वस्तू
- (B) जाणीव आणि जाणिवेचा विषयी
- (C) जाणीव आणि जाणिवेचा विषय
- (D) इंद्रियानुभवाला आलेली आणि काल्पनिक वस्तू

30. आंबेडकरांच्या मतानुसार खालीलपैकी कोणते विधान सत्य नाही ?

- (A) जीवनाची शुद्धता राखणे म्हणजे धम्म
- (B) जीवन पूर्णत्वाला पोहोचणे म्हणजे धम्म
- (C) निब्बानात राहणे म्हणजे धम्म
- (D) ईश्वरावर विश्वास ठेवणे म्हणजे धम्म

31. Hiranyagarbha in Upaniṣada is known as :

(A) Visvakarama

(B) Prajāpati

(C) Sahasraka

(D) Sahasra Sirsu

32. Which of the following are materialists (Jadavādi) ?

(A) Naiyāyikas

(B) Vaiśeṣikas

(C) Cārvākas

(D) Advaitins

31. उपनिषदातील हिरण्यगर्भ म्हणजे

(A) विश्वकर्मा

(B) प्रजापती

(C) सहस्रक

(D) सहस्र शिरस्

32. खालीलपैकी कोण जडवादी आहेत ?

(A) नैयायिक

(B) वैशेषिक

(C) चार्वाक

(D) अद्वैती

33. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (a) Jivas
- (b) Vaikunṭha
- (c) Prapatti
- (d) Ramanuja

List II

- (1) Liberation
- (2) Nitya, Mukta, Baddha
- (3) Nitya Jivas
- (4) Brahmapariṇāmavāda

Codes :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(1)	(2)	(3)	(4)
(B)	(2)	(3)	(1)	(4)
(C)	(1)	(3)	(2)	(4)
(D)	(4)	(3)	(2)	(1)

33. सूची Iशी सूची IIला जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकतून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) जीव
- (b) वैकुण्ठ
- (c) प्रपत्ती
- (d) रामानुज

सूची II

- (1) मुक्ती
- (2) नित्य, मुक्त, बद्ध
- (3) नित्य जीव
- (4) ब्रह्मपरिणामवाद

संकेतांक :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(1)	(2)	(3)	(4)
(B)	(2)	(3)	(1)	(4)
(C)	(1)	(3)	(2)	(4)
(D)	(4)	(3)	(2)	(1)

34. Which among the following schools rejects anūmāna as a valid source of knowledge ?

- (A) Nyāya
- (B) Jainism
- (C) Buddhism
- (D) Cārvāka

35. Which of the following is Vritti (modification of citta) as advocated by yogadarṣana ?

- (A) Nidrā (sleep)
- (B) Antahkaraṇ
- (C) Manas (mind)
- (D) Dravya (substance)

34. पुढीलपैकी कोणत्या दर्शनाने अनुमान हे यथार्थ ज्ञानाचे साधन म्हणून नाकारते ?

- (A) न्याय
- (B) जैन
- (C) बौद्ध
- (D) चार्वाक

35. खालीलपैकी कोणती वृत्ती योगदर्शनाने सांगितलेली आहे ?

- (A) निद्रा
- (B) अन्तःकरण
- (C) मन
- (D) द्रव्य

36. Which of the following is one of the arguments for existence of prakriti in Sāmkhyakarikā ?

- (A) Bhedānām Parimāṇat
- (B) Asadakaraṇāt
- (C) Bhoktrubhāvāt
- (D) Adhiṣṭhāna

37. Nibbana as understand by Buddhism indicates :

- (A) Cessation of body
- (B) Cessation of fruits
- (C) Cessation of suffering
- (D) Cessation of action

36. खालीलपैकी कोणता युक्तीवाद हा प्रकृतीच्या अस्तित्वासाठी सांख्यकारिकेत सांगितला आहे ?

- (A) भेदानाम परिमाणात्
- (B) असद्कारणात्
- (C) भोक्तृभावात्
- (D) अधिष्ठान

37. बौद्ध मतानुसार 'निब्बाना'तून निर्देश होतो.

- (A) काया निरास
- (B) फल निरास
- (C) दुःख निरास
- (D) कर्म निरास

38. Which of the following is Bahirang Sādhana (External means) of Aṣṭāṅga Yoga ?

- (A) Āsan
- (B) Dhāraṇā
- (C) Dhyān
- (D) Samādhi

39. Which of the following statements is *true* ?

- (A) Both Prabhākara and Kumārila do not accept Anupalabdhi as a pramāṇa
- (B) Prabhākara does not accept Anupalabdhi but Kumārila does
- (C) Prabhākara does not accept any of the Pramāṇas
- (D) Prabhākara and Kumārila accept anupalabdhi as a pramāṇa

38. खालीलपैकी कोणते अष्टांग योगाचे बहिरंग साधन आहे ?

- (A) आसन
- (B) धारणा
- (C) ध्यान
- (D) समाधी

39. खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?

- (A) प्रभाकर व कुमारिल ह्या दोहोंना अनुपलब्धी हे प्रमाण स्वीकाराह नाही
- (B) प्रभाकर अनुपलब्धी स्वीकारत नाहीत, परंतु कुमारिलांना ते स्वीकाराह आहे
- (C) प्रभाकर कोणतेही प्रमाण स्वीकारत नाहीत
- (D) प्रभाकर व कुमारिल ह्या दोहोंना अनुपलब्धी हे प्रमाण मान्य आहे

40. According to Rāmānuja , relationship between soul and body is

- (A) Apr̥thaksiddhi
- (B) Āyutasiddhi
- (C) Prapatti
- (D) Samavāya

41. The concepts of Niṣkāma Karma and devotion are emphasized by :

- (A) Saṅkarācārya
- (B) Rāmānujācārya
- (C) Madhvācārya
- (D) Vallabhācārya

40. रामानुजांच्या मते आत्मा आणि शरीर यांच्यामध्ये प्रकारचा संबंध असतो.

- (A) अपृथक् सिद्धी
- (B) आयुत सिद्धी
- (C) प्रपत्ती
- (D) समवाय

41. निष्काम कर्म व भक्ती या संकल्पना कोणी अधोरेखित केल्या ?

- (A) शंकराचार्य
- (B) रामानुजाचार्य
- (C) मध्वाचार्य
- (D) वल्लभाचार्य

42. The notion of dakṣiṇa in Vedic tradition is associated with :

- (A) Ṛta
- (B) Ṛṇa
- (C) Dharma
- (D) Yajña

43. Which of the following is *not* maintained by Sankara ?

- (A) Ātman and Brahman are identical
- (B) Jīva and Brahman are identical
- (C) Jagat is superimposition
- (D) Ātman is created by Brahman

42. वैदिक परंपरेतील 'दक्षिणा' ही कल्पना संबंधित आहे :

- (A) ऋत
- (B) ऋण
- (C) धर्म
- (D) यज्ञ

43. पुढीलपैकी कुठले विधान शंकराचार्यांना स्वीकारार्ह नाही ?

- (A) आत्मन् व ब्रह्मन् एकरूप आहेत
- (B) जीव व ब्रह्मन् एकरूप आहेत
- (C) जगत् हे अध्यारोपित आहे
- (D) आत्मन्ची निर्मिती ब्रह्मन्कडून झाली आहे

44. Iqbal is a :

- (A) Monotheist
- (B) Polytheist
- (C) Positivist
- (D) Sceptic

45. “Uttiṣṭhata (Arise), Jāgrata

(Awake), Prapya Varānnibodhata
(stop not till the goal is reached)” is

oft-quoted by :

- (A) Śrī Aurobindo
- (B) Rādhākṛishnan
- (C) Iqbal
- (D) Swami Vivekananda

44. इक्बाल आहे.

- (A) एकेश्वरवादी
- (B) अनेकेश्वरवादी
- (C) प्रत्यक्षार्थवादी
- (D) संशयवादी

45. “उत्तिष्ठत (उठा), जाग्रत (जागे व्हा), प्राप्य

वरान्निबोधत (ध्येयप्राप्तीपर्यंत थांबू नका)” हे

वचन कोणी पुनः पुन्हा उद्धृत केले ?

- (A) श्री अरविंद
- (B) राधाकृष्णन
- (C) इक्बाल
- (D) स्वामी विवेकानंद

46. Which of the following is *not* written by Dr. Ambedkar ?

- (A) Who were the Shudras ?
- (B) Annihilation of Caste
- (C) Buddha and his Dhamma
- (D) Svaraj in Ideas

47. According to Aurobindo the goal of evolution is

- (A) Integration
- (B) Divine life
- (C) Bliss
- (D) Liberation

48. Philosophy of K.C. Bhattacharya is labelled as :

- (A) Absolute Idealism
- (B) Transcendental Idealism
- (C) Logical Idealism
- (D) Pure Idealism

46. डॉ. आंबेडकरांनी न लिहिलेले पुस्तक खालीलपैकी कोणते ?

- (A) हू वेअर द शूद्राज ?
- (B) अँनिहिलेशन ऑफ कास्ट
- (C) बुद्ध अँड हिज धम्म
- (D) स्वराज इन आयडिआज

47. अरविंदांच्या मतानुसार उत्क्रांतीचे साध्य आहे.

- (A) सामरस्य
- (B) दिव्य जीवन
- (C) आनंद
- (D) मोक्ष

48. के.सी. भट्टाचार्यांच्या तत्त्वज्ञानाचे नामाभिधान कसे केले जाते ?

- (A) केवल चिद्वाद
- (B) अतीतलक्ष्यी चिद्वाद
- (C) तार्किक चिद्वाद
- (D) शुद्ध चिद्वाद

49. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (a) Rādhākṛishṇan
- (b) K.C. Bhattacharya
- (c) Swami Vivekananda
- (d) Sri Aurobindo

List II

- (1) Integral Yoga
- (2) Universal Religion
- (3) Transcendental Idealism
- (4) Universal Redemption

Codes :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(2)	(4)	(1)	(3)
(B)	(3)	(4)	(2)	(1)
(C)	(4)	(3)	(2)	(1)
(D)	(4)	(2)	(3)	(1)

50. believed that freedom does not come through effort but it is the perception of truth that liberates.

- (A) J. Krishnamurti
- (B) K.C. Bhattacharya
- (C) Rabindranath Tagore
- (D) Mahatma Gandhi

49. सूची Iशी सूची IIला जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकतून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) राधाकृष्णन
- (b) के.सी. भट्टाचार्य
- (c) स्वामी विवेकानंद
- (d) श्री अरविंद

सूची II

- (1) एकात्म योग
- (2) सार्वत्रिक धर्म
- (3) अतीतलक्ष्यी चिद्धाद
- (4) सर्वमुक्ती

संकेतांक :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(2)	(4)	(1)	(3)
(B)	(3)	(4)	(2)	(1)
(C)	(4)	(3)	(2)	(1)
(D)	(4)	(2)	(3)	(1)

50. स्वातंत्र्य प्रयत्नातून मिळत नसून स्वातंत्र्य म्हणजे मुक्तीदायी सत्यावलोकन :

- (A) जे. कृष्णमूर्ती
- (B) के.सी. भट्टाचार्य
- (C) रवींद्रनाथ टागोर
- (D) महात्मा गांधी

JAN - 12218/II—B

ROUGH WORK